

Μάνης Χρυσόστομος: Η αξία της Ευχής του Αποδείπνου «Άσπιλε, αμόλυντε...»

/ [Γνώμες](#)

Άρθρο του Μητροπολίτη Μάνης κ. Χρυσοστόμου Γ΄

Η ευχή στην Υπεραγία Θεοτόκο, την οποία αναγιγνώσκουμε ή και ψάλλουμε στο Μικρό και στο Μέγα Απόδειπνο και την οποία έγραψε ο λόγιος όσιος Παύλος, ο ιδρυτής και κτίτωρ της Ιεράς Μονής της Θεοτόκου της Ευεργέτιδος στην Κων/λη τον 11ο αιώνα, έχει μεγάλη αξία και σπουδαιότατο πνευματικό περιεχόμενο.

Αποτελείται από πέντε μέρη. Το πρώτο, ομιλεί για την Υπεραγία Θεοτόκο. Το δεύτερο, περιέχει την επίγνωση της αμαρτωλότητας του προσευχομένου πιστού. Το τρίτο αναφέρει την δέηση προς την Παναγία, ενώ το τέταρτο γράφει για τις καταστάσεις του ανθρωπίνου βίου και το πέμπτο κατακλείει την Ευχή, γράφοντας για την μεσιτεία της Παναγίας προς τον Χριστόν, τον Μονογενή Υιόν της.

Το πρώτο μέρος, που γράφει για την Υπεραγία Θεοτόκο, έχει έξι θαυμάσια προσωνύμια για την Παναγία. Την αποκαλεί, όπως ήταν δηλαδή: άσπιλο, αμόλυντο, άφθορο, άχραντο (δηλ. ακηλίδωτο), αγνή παρθένο, Θεόνυμφο Δέσποινα. Έχουμε έτσι εδώ επίκληση στις εξαιρετικές αυτές ιδιότητες της Παναγίας. Είναι η Παναγία εκείνη, η οποία με την ενανθρώπιση του Υιού και Λόγου του Θεού στα σπλάγχνα της ένωσε, συνήψε πάλιν με το Θεό την ανθρώπινη φύση που είχε απομακρυνθεί από τα ουράνια ένεκεν της πτώσεως στην αμαρτία. Η Παναγία, λοιπόν, καθίσταται η μοναδική ελπίδα εκείνων που είναι απελπισμένοι, η βοήθεια εκείνων που δέχονται πνευματικό πόλεμο από τον διάβολο, ως και είναι η ταχυτάτη συμπαράσταση και σκέπη όλων των χριστιανών που τρέχουν και καταφεύγουν κοντά της, στο καταφύγιό της.

Γι' αυτό παρακαλεί ο προσευχόμενος πιστός, στο δεύτερο μέρος, να μη τον θεωρήσει η Παναγία, ως βδέλυγμα. Επομένως, νοιώθει, ο πιστός, λέγοντας την προσευχή αυτή, ότι είναι αμαρτωλός, μολυσμένος από ποικίλα αμαρτήματα, από αισχρούς λογισμούς και λόγους και πράξεις που έχουν εξευτελίσει το είναι του και τον έχουν κατηντήσει δούλο με την ραθυμία του βίου και την αιχμαλωσία στις σαρκικές ηδονές. Αυτό συνιστά αυτογνωσία, το γνώθι σαυτόν και είναι πολύ σπουδαία πράξη για την πνευματική ζωή, τον καταρτισμό και την πρόοδο.

Έρχεται, λοιπόν, και παρακαλεί ο πιστός, με ιερό δέος και κατάνυξη και την συναίσθηση αυτή της αμαρτωλότητός του και λέγει προς την Παναγία, στο τρίτο μέρος της Ευχής: Δείξε, Παναγία μου, φιλόανθρωπη ευσπλαγχνία, καθώς είσαι Μητέρα του Φιλανθρώπου Θεού. **Δείξε την ευσπλαγχνία αυτή σε μένα, που είμαι αμαρτωλός και άσωτος, όπως εκείνος της Παραβολής του Ευαγγελίου. Δέξαι την προσευχή μου, παρ' ότι την προφέρω με ακάθαρτα πνευματικώς χείλη.** Και επειδή έχεις το μητρικό θάρρος, παρεκάλεσε τον Υιόν σου, τον Δεσπότη και Κύριο, ν' ανοίξει και σε μένα τα φιλόανθρωπα σπλάγχνα της άπειρης αγάπης Του, να δείξει «σπλάγχνα οικτιρμών» και αφού παραβλέψει τα αμέτρητα σφάλματα, που είναι ως η άμμος της θάλασσας, να με οδηγήσει η χάρις Του στη μετάνοια και έτσι να με καταστήσει δόκιμο εργάτη, άξιο δουλευτή των θείων εντολών Του.

Ακολουθεί το τέταρτο μέρος, όπου λέγει ο πιστός προς την Υπεραγία Θεοτόκο. Σ' αυτή εδώ την ζωή, να γίνει η Παναγία η προστάτις και η βοηθός αποκρούοντας τις διαβολικές επιθέσεις. Ο προσευχόμενος πιστός θέλει η Υπεραγία Θεοτόκος να τον στηρίξει στην πνευματική του καθοδήγηση, για την κατάκτηση της σωτηρίας και έπειτα όταν έλθει η ώρα για να αναχωρήσει από την παρούσα ζωή, τότε παρακαλεί, Εκείνη, να περιφρουρεί την άθλια ψυχή του και να διώχνει μακριά τις σκοτεινές όψεις των πονηρών δαιμόνων που καταφθάνουν για να κλέψουν την

ψυχή του. **Αλλά ακόμη και την φοβερά ημέρα της Κρίσεως, κατά την Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου παρακαλεί την Παναγία να τον γλυτώσει από την αιώνια κόλαση και να τον κάνει με την μεσιτεία της, κληρονόμο της απρόσιτης δόξας του Υιού της και Θεού όλων μας. Είναι χαρακτηριστικό, ότι στην Ευχή γίνεται λόγος για τον αγώνα της ψυχής κατά των δαιμόνων, αλλά και για την ύπαρξη κολάσεως και παραδείσου, που έχουμε ενώπιόν μας αναλόγως του βίου μας σε τούτο τον μάταιο κόσμο. Το τμήμα αυτό έχει πράγματι σχέση με την όλη ύπαρξή μας, το τώρα, το τέλος του παρόντος βίου και την τελική κρίση εν ουρανών από τον Δικαιοκρίτη Κύριο.**

Περατούται η προσευχή και πάλιν με την θερμή ικεσία, η Υπεραγία Θεοτόκος να βοηθήσει και μεσολαβήσει για την κατάκτηση της αφθάρτου αιώνιας δόξας κοντά στο Θεό. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μοναχά με την χάρη και την φιλανθρωπία του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, στον Οποίο ανήκει «πάσα δόξα, τιμή και προσκύνησις».

Πρόκειται, λοιπόν, για μία Ευχή συγκλονιστική. Στο σύνολό της είναι υπέροχη. Είναι ρεαλιστική και θεολογική. Κρύβει θεμελιώδεις αλήθειες της πίστεως. Ερμηνεύει τον άνθρωπο και τον πνευματικό του αγώνα. Δίδει ενίσχυση και παρηγορία. Περιέχει πλείστα διδάγματα από τυχόν παρεκκλίσεις του χριστιανικού προσανατολισμού μας και ενώ από την μία πλευρά δεν ξεφεύγει από την γήινη πραγματικότητα, από την άλλη, μας χειραγωγεί σε πνευματικές αναβάσεις, σε άνοιγμα του ουρανού, όπου εκεί στα δεξιά του θρόνου του Θεού βρίσκεται η Παναγία μας. Και η Υπεραγία Θεοτόκος, η Κεχαριτωμένη, η Μεγαλόχαρη, η Πάναγνος Μάνα μας να ξέρουμε «κλίνει ούς». Ακούει την πονεμένη ψυχή. Βλέπει τον καθένα μας και ικετεύει προς τον Υιόν της.

Αυτή, λοιπόν, η Ευχή θερμαίνει την ψυχή μας με την αγάπη προς την Παναγία, φέρει κλίση γονάτων, ύψωση χειρών και δάκρυα στους οφθαλμούς. Υπάρχει, κατ' ακολουθίαν, τι, το πιο ήρεμο και γαλήνιο απ' αυτή την εστία δυνάμεως, που είναι το Απόδειπνο, στη λήξη της ημέρας, με την γλυκυτάτη παρουσία της Μητρός του Κυρίου, προφέροντας την ωραία αυτή Ευχή;